

Národní divadlo | opera

Ředitel Národního divadla: **Ondřej Černý**

Umělecký šéf opery Národního divadla: **Jiří Heřman**

Petr Iljič Čajkovskij **Evžen Oněgin**

Premiéry: 20. a 22. 3. 2009

Reprízy: 27. března., 3., 5., 23., 25. dubna a 14. května 2009

Dirigent: John Fiore

Režie: Andrei Serban

Scéna: Adriana Grand

Kostýmy: Adriana Grand

Sbormistr: Pavel Vaněk

Choreografie: Petr Tyc

Dramaturgie: Ondřej Hučín

Evžen Oněgin: Vladimír Chmelo / Roman Janál

Tat'ána: Dana Burešová / Wioletta Chodowicz

Lenskij: Aleš Briscein / Valentin Prolat

Olga: Kateřina Jalovcová / Hannah Esther Minutillo

Larina: Galia Ibragimova / Jitka Svobodová

Filipjevna: Yvona Škvárová / Lenka Šmídová

Kníže Gremin: Zdeněk Plech / Miloslav Podskalský

Zareckij: Aleš Hendrych / František Zahradníček

Setník: Andrej Beneš / Pavel Novák

Triquet: Jaroslav Březina / Václav Lemberk

Účinkuje orchestr, sbor a balet opery Národního divadla

www.narodni-divadlo.cz

Opera Evžen Oněgin se vrací na scénu Národního divadla s rukopisem mezinárodního inscenačního týmu

V Praze, 4. března 2009 – Věhlasné dílo ruské operní klasiky Evžen Oněgin Petra Iljiče Čajkovského se vrací po patnácti letech na scénu Národního divadla. Věčný příběh nenaplněné lásky Taťány a Evžena ožije na první scéně v moderním pojetí mezinárodního inscenačního týmu v čele s režisérem Andreiem Serbanem a dirigentem Johnem Fiorem. Premiéry očekávaného titulu, od jehož světové premiéry uběhne letos v březnu 130 let, se uskuteční 20. a 22. března.

Rumunsko-americký režisér Andrei Serban, žák stále inspirativního Petera Brooka, má za sebou úspěšnou kariéru na poli operní ale i činoherní režie ve Spojených státech a řadě evropských zemí. Znají jej i diváci Metropolitní opery v New Yorku, pro kterou režíroval opery Benvenuto Cellini a Fausta a Markétku, ale také publikum pařížské Opéra National, vídeňské Staatsoper, londýnské Covent Garden či benátské La Fenice. Evžen Oněgin je jeho českým debutem. Naopak amerického dirigenta Johna Fioreho není třeba tuzemskému publiku příliš představovat. V Národním divadle exceloval již při uvedení Wagnerova Prstenu Nibelungova v roce 2005 a Pucciniho opery La fanciulla del West, jež byla uvedena poprvé před dvěma lety. Dvojici inscenátorů výtečně doplňují rumunská scénografka Adriana Grand, jež novému provedení Evžena Oněgina v Národním divadle vtiskla i díky neotřelému světelnému designu moderní podobu, a uznávaný český choreograf Petr Tyc. *„Spolupráci s Andreiem Serbanem či Johnem Fiorem považuji pro operu Národního divadla za velmi důležitou. Jejich zkušenosti z předních operních domů, jako jsou Metropolitní opera v New Yorku, Opéra National de Paris, Royal Opera House Covent Garden v Londýně či Deutsche Oper am Rhein jsou pro nás velkou inspirací a mohou nám velmi pomoci i pro další projekty,“* dodává šéf opery Národního divadla Jiří Heřman.

O titulní roli se v alternacích podělí Vladimír Chmelo a Roman Janál, Taťánu ztvární Dana Burešová a polská sopranistka Wioletta Chodowicz. V roli básníka Lenského uvidí diváci Aleše Brisceina nebo Valentina Prolata. V roli Olgy se představí Kateřina Jalovcová a Hannah Esther Minutillo. V dalších rolích vystoupí například Galia Ibragimova, Jitka Svobodová, Yvona Škvárová, Lenka Šmídová, Zdeněk Plech či Miloslav Podskalský. Spoluúčinkuje orchestr, sbor a balet opery Národního divadla.

V aktuální sezoně bude opera vedle premiér uvedena ještě šestkrát, a to 27. března., 3., 5., 23., 25. dubna a 14. května. Vstupenky na všechna představení jsou již nyní v prodeji v pokladnách Národního divadla a obvyklých předprodejních sítích. Opera je nastudována v ruském originále a v představení jsou použity české a anglické titulky. Podrobnější informace jsou k dispozici na www.narodni-divadlo.cz.

Opera Evžen Oněgin byla poprvé uvedena roku 1879 v moskevském Malém divadle v podání studentů konzervatoře (uvedení ve Velkém divadle se dílo dočkalo až roku 1881). Vznikla na motivy intimně laděného Puškinova veršovaného románu, plného jemných detailů a skvělých vypravěčských postupů. *„Čajkovského opera má k Puškinovi velmi blízko, přestože je založena na odlišných vyjadřovacích prostředcích. Není jen sledem krásných melodií, nýbrž především dílem s obrovským psychologickým zázemím. Čajkovskij přesně věděl, o čem svou hudbu píše, a v postavách Oněgina, Taťány či Lenského vidíme leccos z jeho vlastních osudů,“* zamýšlí se Ondřej Hučín, dramaturg nové inscenace.

Čajkovskij své dílo záměrně neoznačil jako „operu“, nýbrž jako „lyrické scény“. Pod zdáním banality příběhu o neopětované lásce Taťány k Oněginovi se skrývá věčné téma lidské osamělosti, konflikt jedinečnosti a uniformity, ideálů a rezignace. To vše je prodchnuto Čajkovského brilantní, strhující a emotivně naléhavou hudbou.

U příležitosti premiéry připravila opera Národního divadla dvě doprovodné akce. Tradiční beseda s inscenátory a sólisty (režisérem Andreiem Serbanem, dirigentem Johnem Fiorem, představitelkou Taťány Wioletou Chodowicz a představitelem Oněgina Romanem Janálem) se uskuteční 18. března od 17:30 ve zkušebně ve 3. patře provozní budovy Národního divadla. K tématu opery Evžen Oněgin je připravena i přednáška PhDr. Milana Pospíšila, která se bude konat dne 27. března 17:30 ve velké zkušebně provozní budovy Národního divadla.

Rozhovory s dirigentem Johnem Fiorem a režisérem Adreiem Serbanem k nové inscenaci Evžena Oněgina naleznete v březnovém čísle časopisu Národního divadla.

Obsah opery

I. jednání

1. obraz Na venkovském statku si sestry Taťána a Olga zpívají smutnou píseň o trápení, které s sebou přináší láska. Poslouchá je jejich matka Larina s chůvou Filipjevnu a vzpomíná, jak se kdysi v mládí musela vzdát svých vysněných ideálů a nakonec přijmout roli manželky a hospodyně.

Je konec žní, za Larinou přicházejí vesničané a na počest své paní zpívají veselou píseň. Potěšená Larina je zve dále k pohoštění. Taťána zůstává stranou všeho dění ponořena do četby milostného románu. Olga s Larinou se ji marně snaží rozptýlit a chůva si dokonce dělá starosti o její zdraví.

Vtom k Larinovým přijíždí návštěva – básník Vladimír Lenskij, který se uchází o Olgu. Tentokrát s sebou vzal i svého přítele, životem znučeného samotáře Evžena Oněgina. Lenskij líčí své nadšení z venkovské idylly u Larinových a vzletně Olgu ujišťuje o svých citech k ní, zatímco se Oněgin pouští do nezávazné společenské konverzace s Taťánou. Ta však téměř není schopna slova. Cítí, že se do Oněgina zamilovala.

2. obraz Večer Filipjevna ukládá Taťanu k spánku a na její přání jí vypráví o svém mládí. Ani ona neměla na vybranou a vdala se ještě jako děvče za toho, koho jí určili rodiče. Taťaně ale utíkají myšlenky k Oněginovi. Svěřuje se chůvě se svou láskou a nechává si přinést pero a papír. Slíbí, že půjde brzy spát, ale po odchodu Filipjevny začíná psát vášnivé vyznání Oněginovi, nad nímž stráví celou noc. Ráno předá dopis chůvě, aby jej nechala Oněginovi doručit.

3. obraz Venkovská děvčata si zpívají písničku o milostném škádlení. Zmatená Taťana mezitím čeká na schůzku s Oněginem. Stydí se za svou otevřenost a obává se, co se od něj doví. Upřímnost Taťany v Oněginovi sice vzbudila jisté sympatie, otevřeně jí však říká, že představa „manželského štěstí“ je mu cizí. Radí jí, aby příště své city nedávala tak nepokrytě najevo. Svět je nepřející a ona se může snadno zranit.

II. jednání

1. obraz Po jisté době se v den Tánina svátku koná u Larinových velká domácí slavnost. Nechybí tu ani Lenskij s Oněginem. O něm jde mezi lidmi fáma, že si má vzít Taťanu a že té je pro takového namyšleného podivína škoda. Oněgin, znechucený přízemními klepy venkovánů, si vyčítá, že přijal Lenského pozvání na slavnost a rozhodne se mu podobně přízemním způsobem oplatit. Vyzve k tanci Olgu a začne s ní flirtovat. Olga se s Oněginem dobře baví a když podruhé odmítne Lenského vyzvání k tanci, dojde mezi Oněginem a Lenským k roztržce. Uražený Lenskij vyzve Oněgina na souboj a ten – přestože vidí nesmyslnost celé hádky a cítí, že se choval trapně – výzvu přijímá.

2. obraz Brzy ráno Lenskij se svým svědkem Zareckým čekají na příchod Oněgina. Lenskij v předtuše hrozící smrti vzpomíná na uplynulá léta, na Olgu a snaží se smířit s osudem, ať už bude jakýkoli.

Konečně se dostaví i Oněgin se svým sluhou Guillotem. Oněgin s Lenským ještě vskrytu naposledy zvažují možnost spor urovnat, pro oba je však již příliš pozdě a ustupovat nechtějí. Při následném souboji je Lenskij smrtelně zasažen.

III. jednání

1. obraz Po několika letech, které strávil neustálým cestováním, se Oněgin ocitá v Petrohradě na plese. Ale ani „vyšší společnost“ ho nijak nezajímá. Nuda a nicnedělání v něm dávno zakořenily pocit životní prázdnoty a zbytečnosti. A u ostatních vyvolává stále tytéž otázky. Kdo je Oněgin? Podivínský melancholik, blázen nebo pokrytec?

Do společnosti přichází Oněginův vzdálený příbuzný, kníže Gremin se svou všemi obdivovanou manželkou. Překvapený Oněgin v kněžně poznává Taťanu, což se vzápětí v rozhovoru s Greminem potvrdí. Gremin se s Taťanou před nedávnem oženil a je svou mladou ženou okouzlen. Oněgin je poté Taťaně představen a krátce s ní hovoří.

Toto setkání v něm zanechá fascinující dojem. Zádumčivé a naivní venkovské děvče dozrálo v suverénní a vyrovnanou ženu budící dojem jisté zdvořilé nadřazenosti a nepřístupnosti. Oněgin sám sebe nepoznává – cítí, že musí Taťanu získat a rozhodne se jí napsat dopis.

2. obraz Nečekané vyznání v Taťaně znovu probudilo vzpomínky, dávno zapomenuté city, ale také pochybnosti. Přichází Oněgin, aby Taťanu za vše odprosil. Ve svém poblouznění naivně doufá, že kvůli němu Taťana opustí své bezpečí a klid, který Oněgin pokládá za ubíjející a falešný. Taťana přiznává, že Oněgina stále miluje, ale odmítá porušit slib, který dala svému muži. Zanechává Oněgina samotného. Tomu zbývá pouze pocit trapnosti a smutku nad vlastním osudem.

JOHN FIORE, dirigent

Narodil se v New Yorku. Profesionální hudební činnost zahájil ve čtrnácti letech jako klavírista a korepetitor při přípravě Wagnerovy tetralogie *Prsten Nibelungův* v Seattle Opera. Své hudební vzdělání završil na newyorské Eastman School of Music. V roce 1981 se stal členem souboru opery v Santa Fe a následně začal asistovat dirigentům v divadlech San Francisco Opera, Chicago Lyric Opera a Metropolitan Opera New York. V roce 1986 přesídlil do Evropy jako asistent dirigenta Zubina Mehty při nastudování Wagnerových *Mistrů pěvců norimberských* ve Florencii. Následně asistoval Danielu Barenboimovi při uvedení Wagnerova *Tristana a Isoldy* na Bayreuther Festspiele, kde se poté podílel na inscenaci *Parsifala* a v roce 1988 na nové inscenaci *Prstenu Nibelungova* v režii Harryho Kupfera. V tomto období asistoval také Leonardu Bernsteinovi. Svou vlastní dirigentskou kariéru zahájil nastudováním Gounodova *Fausta a Markétky* roku 1986 v San Francisco Opera. Od roku 1990 působí na mezinárodní scéně také v oblasti symfonické hudby. Soustavně buduje svůj symfonický repertoár i vztahy s předními světovými orchestry. Patří k nim Los Angeles Philharmonic, Boston Symphony, Minnesota Orchestra, New York Chamber Symphony, Seattle Symphony, Toronto Symphony a evropská tělesa Staatskapelle Dresden, Bamberger Symphoniker, Orchestre National de Lyon a další. V současné době slaví svou jubilejní desátou sezonu jako šéfdirigent Deutsche Oper am Rhein v Düsseldorfu-Duisburgu. Po osm sezon zastával souběžně také post hudebního ředitele orchestru Düsseldorfer Symphoniker. V roce 2005 započala jeho spolupráce s pražským Národním divadlem, kde nastudoval kompletní Wagnerův *Prsten Nibelungův*, uvedený na tomto jevišti poprvé v jeho historii. Od té doby se do Prahy pravidelně vrací – nastudoval zde Pucciniho *Děvče ze Západu* (2007) a v rámci Pražského jara uvedl s orchestrem Národního divadla koncertně vlastní suitu z Wagnerovy tetralogie nazvanou *Ring beze slov*. Je pravidelným hostem mnoha prestižních evropských i amerických operních scén. Patří k nim mj. Metropolitan Opera v New Yorku, kde řídil např. první uvedení Dvořákovy *Rusalky* v historii MET (v hlavní roli s Gabrielou Beňačkovou), dále řadu představení Verdiho oper *Aida*, *La traviata*, *Maškarní ples*, Pucciniho *Bohémy*, *Madame Butterfly* a *Tosky* nebo Bizetovy *Carmen*. V Německu hostuje v Bayerische Staatsoper v Mnichově, Sächsische Staatsoper v Drážďanech, v Oper der Stadt Köln a dalších divadlech. V posledních sezonách se hojně věnuje opernímu dílu 20. a 21. století, které v jeho repertoáru zastupují opery Leoše Janáčka (*Její pastorkyňa*, *Z mrtvého domu*, *Příhody lišky Bystroušky*, *Káťa Kabanová*), Albana Berga (*Lulu*), nebo nová díla, které uvedl ve světové premiéře – *Madame Mao* skladatele Brighta Shenga (Santa Fe Opera, 2003) nebo opera *Vipern (Zmije)* Christiana Josta (Deutsche Oper am Rhein, 2005).

ANDREI SERBAN, režie

Pochází z Rumunska, ale již téměř 40 let žije a umělecky působí především v USA. Režii vystudoval na Divadelním institutu v Bukurešti. V roce 1969 získal stipendium od Fordovy nadace ke studiu v experimentálním divadelním centru La MaMa v New Yorku. Zde režíroval inscenaci *Fragmenty řecké trilogie*, která mu vynesla několik ocenění. Inscenace byla provedena na více než 20 mezinárodních festivalech. K dalším jeho významným režii patřily inscenace Aischylova *Agamemnona* a Čechovova *Višňového sadu* pro divadlo Vivian Beaumont v rámci newyorského Lincolnova centra. *Višňový sad* získal ocenění Tony Award. Jako režisér spolupracoval s mnoha divadly jak v USA, tak v Evropě. Patří mezi ně např. Yale Repertory Theatre, Tyrone Guthrie Theatre, Circle in the Square Theatre, American Repertory Theatre, dále Royal National Theatre v Londýně, Comédie Française v Paříži a divadlo Shiki v Tokyu. S režisérem Peterem Brookem spolupracoval v Mezinárodním divadelním institutu v Paříži a Íránu. Jako operní režisér působil na mnoha prestižních světových scénách, mj. v Opéra National de Paris, Royal Opera House Covent Garden v Londýně, Teatro La Fenice v Benátkách, Wiener Staatsoper, Gran Teatre del Liceu v Barceloně, v San Francisco Opera a dalších. Řada jeho operních inscenací byla zaznamenána a vydána na DVD. K jeho režijním pracím z poslední doby patří operní i činoherní inscenace, např. Berliozův *Benvenuto Cellini* a Gounodův *Faust a Markétka* pro Metropolitan Opera v New Yorku, Massenetův *Werther* a *Manon* pro Wiener Staatsoper, Brittenův *Sen noci svatojanské* pro Chicago Opera, dále pak hra Sarah Kane *Cleansed (Očištění)*, Čechovův *Racek*, hra Patricia Marbera *Don Juan v Soho* a *Rock'n'roll* Toma Stopparda v Národním divadle v Cluji a Sibiu v Rumunsku, Čechovův *Strýček Váňa* pro Maďarské divadlo v Cluji a Shakespeareův *Král Lear* v divadle Bulandra v Bukurešti. Pro rok 2009 plánuje inscenaci Pucciniho *Turandot* ve Washington National Opera a Čechovova *Strýčka Váňu* v Alexandrijském divadle v Sankt Petěrburgu. Počátkem 90. let se vrátil do Rumunska jako generální ředitel Rumunského národního divadla (1990-93). Od roku 1992 působí jako profesor divadelního umění a ředitel Centra Oscara Hammersteina II pro divadelní studia při Columbia University v New Yorku. V roce 2006 vydal v Rumunsku svůj životopis a o rok později se jeho autobiografie dočkala již třetího vydání. V roce 2008 pak vydal obsáhlou fotografickou retrospektivu své kariéry s názvem *Mé cesty – divadlo / opera*.

ADRIANA GRAND, scéna a kostýmy

Pochází z Rumunska. Roku 1983 absolvovala studium na Akademii výtvarných umění v městě Cluj. Věnuje se nejen divadelní scénografii a kostýmnímu návrhářství, ale také loutkovému divadlu a filmu, působí jako grafička a knižní a propagační výtvarnice. Od roku 1986 spolupracovala mj. s nakladatelstvími Kriterion, Albatros, Unitext a Dacia. V letech 1990-92 vytvářela grafický design rumunského časopisu Teatrul Azi (Divadlo dnes). Roku 1992 navrhla kostýmy pro maďarský bruslařský olympijský tým. Od roku 1994 je členem senátu Rumunské divadelní unie (UNITER). V divadelní oblasti je autorkou více než 150 scénických návrhů pro divadla v Rumunsku a Maďarsku. Za všechny zmiňme Weissova *Marata-Sade*, Anouilhova *Becketa* nebo Shakespearův *Sen noci svatojánské* pro Národní divadlo v Cluji, Čechovův *Višňový sad* pro Národní divadlo v Budapešti, Marlowova *Tamerlána Velikého* pro Národní divadlo v Bukurešti, Verdiho *Requiem* pro Rumunskou operu v Cluji, Ionescovu *Lekci* a Shakespearova *Hamleta* pro Státní divadlo Csiky Gergely v Temešváru, Brechtovu *Matku Kuráž* a Ionescovy *Židle* pro Německé státní divadlo v Temešváru a mnoho dalších. Je držitelkou řady ocenění za scénografii a byla vyznamenána rumunským Řádem za kulturní zásluhy.

PETR TYC, choreografie

Vystudoval klasický tanec na pražské Taneční konzervatoři a choreografii na Hudební fakultě múzických umění u Pavla Šmoka. Své vzdělání dále rozvíjel studijním pobytem u Merce Cunninghama v New Yorku. Od počátku své kariéry se orientuje na moderní tanec. V letech 1983-92 působil jako tanečník v Pražském komorním baletu Pavla Šmoka, v letech 1992-94 v předním britském souboru Rambert Dance Company v Londýně. Spolupracoval zde s choreografy jako Jiří Kylián, Gerhard Bohner, Richard Alston, Siobhan Davies a Christopher Bruce. Od roku 1994 působí jako nezávislý choreograf, tanečník a pedagog. Dva roky vyučoval jevištní pohyb na pražské Divadelní akademii múzických umění a stejnou dobu učil moderní tanec na Katedře tance HAMU v Praze. V roce 2000 vedl taneční soubor Divadla F. X. Šaldy v Liberci. Z jeho choreografických prací za poslední dobu zmiňme autorskou inscenaci *Tančírna, aneb taneční čaje* pro Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě (2004) a choreografii ke hře Gabriely Preissově *Gazdina roba* pro Divadlo Na Zábradlí (2004, inscenace byla nominována na Cenu Alfréda Radoka). S činohrou pražského Národního divadla spolupracoval v roce 2002 na projektu Bouda I jako režisér hry Sarah Kane *Faidra (Z lásky)*. V Divadle Komedie inscenoval hru Neila LaButa *Tvar věcí* (2002), ve Státní opeře Praha byl režisérem a choreografem Glassovy opery *Pád domu Usherů* (1999) a v rámci komparativního večera vytvořil choreografii k operám *Don Giovanni* dvou autorů, W. A. Mozarta a G. Gazzanigy (2001). Za inscenaci *To málo, co vím o Syllidách* pro Divadlo F. X. Šaldy v Liberci získal roku 2002 Cenu SAZKY.

Mediálními partnery opery Národního divadla jsou týdeníky Profit a Czech Business Weekly, Český rozhlas 3 – Vltava, kulturní čtrnáctideník A2, časopis Harmonie, portál Muzikus a časopis Art&Antiques.

KONTAKT:

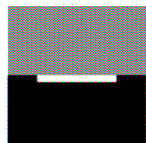
Silvie Marková

Public relations opery Národního divadla

Tel. :+420 272 657 121, +420 604 748 699

E-mail: s.markova@narodni-divadlo.cz

GENERÁLNÍ PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA



KB

PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA



Škoda
SIMPLY CLEVER



Unipetrol
ORLEN GROUP

MECENÁŠI NÁRODNÍHO DIVADLA

KOLOWRAT  KRAKOVŠTÍ

Národní divadlo děkuje JUDr. Dominice Kolowrat-Krakovské,
Maximilianu Kolowrat-Krakovskému a Francesce Kolowrat-Krakovské
za nezištnou a štědrnou podporu.

